XALQARO AKADEMIK MOBILLIKNING XORIJIY TILNI O‘RGANISH JARAYONIDAGI O‘RNI

Otanazarova Muxlisa Ali qizi
112-XTCHO'IUM fransuz tili o'qituvchisi,
O'zbekiston davlat jahon tillari
universiteti 4-bosqich talabasi
https://doi.org/10.5281/zenodo.24211835

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalqaro akademik mobillikning xorijiy tilni o‘rganish jarayonidagi o‘rni tahlil qilinadi. Xorijiy tilni o‘zlashtirishda nazariy bilimlar bilan bir qatorda tabiiy til muhiti, bevosita muloqot, madaniyatlararo tajriba va tilni real vaziyatlarda qo‘llash imkoniyatlarining ahamiyati yoritiladi. Maqolada xalqaro akademik almashinuvning lingvistik, kommunikativ va madaniyatlararo kompetensiyalarni rivojlantirishdagi imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, muallifning 2026-yilda Janubiy Koreyaning Chonbuk National University universitetida akademik almashinuv dasturida ishtirok etish tajribasi amaliy misol sifatida tahlil qilinadi. Xorijiy ta’lim muhitida bir nechta tillardan foydalanish, turli mamlakatlardan kelgan talabalar bilan muloqot qilish va yangi madaniy muhitga moslashish jarayonlari xorijiy tilni o‘rganishga ta’sir etuvchi muhim omillar sifatida ko‘rsatiladi.

Kalit so‘zlar: akademik mobillik, xorijiy til, til muhiti, kommunikativ kompetensiya, lingvistik kompetensiya, madaniyatlararo kompetensiya, xalqaro ta’lim, talabalar almashinuvi.

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida xorijiy tillarni bilish ta’lim, ilm-fan va kasbiy faoliyatning muhim tarkibiy qismlaridan biriga aylanmoqda. Xorijiy tilni samarali o‘rganish faqat darslik va auditoriya mashg‘ulotlari bilan cheklanib qolmay, uni real kommunikativ vaziyatlarda qo‘llashni ham talab qiladi. Shu nuqtayi nazardan, xalqaro akademik mobillik talabalarga xorijiy universitetda ta’lim olish, boshqa mamlakat vakillari bilan muloqot qilish va tilni tabiiy muhitda qo‘llash imkonini beradigan muhim ta’limiy tajribalardan biridir.[1]

Akademik mobillik jarayonida talaba nafaqat o‘zi o‘rganayotgan til bo‘yicha bilimlarini mustahkamlaydi, balki boshqa madaniyat vakillarining dunyoqarashi, muloqot uslubi va kundalik hayoti bilan ham yaqindan tanishadi. Natijada til o‘rganish jarayoni faqat grammatik qoidalarni egallashdan iborat bo‘lmay, kommunikativ va madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiladi.[2]

---

[1]OECD. *International Student Mobility*. OECD Education and Skills ; European Commission. *Erasmus+ Programme Guide: Learning Mobility of Individuals*.

[2]Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg, 2020 ; Deardorff, D. K. Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 2006, 10-jild, 3-son, 241–266-betlar.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Akademik mobillik va tabiiy til muhiti

Xalqaro akademik mobillikning asosiy afzalliklaridan biri — talabaning xorijiy til bilan doimiy aloqada bo‘lishidir.[3] Auditoriyada o‘rganilgan so‘z va grammatik konstruksiyalarni kundalik hayotda qo‘llash orqali bilimlar amaliy ko‘nikmaga aylanadi. Universitetdagi mashg‘ulotlar, talabalar bilan suhbatlar, turli tadbirlarda ishtirok etish va kundalik vaziyatlar tilni tabiiy ravishda ishlatishga undaydi.

Bunday muhitda talaba o‘z fikrini xorijiy tilda ifodalash, suhbatdoshni tushunish va muloqot jarayonida mos til birliklarini tanlashga ko‘proq e’tibor beradi. Ayniqsa, real kommunikatsiya jarayonida uchraydigan yangi so‘zlar, iboralar va nutq shakllari dars jarayonida o‘rganilgan nazariy bilimlarni boyitadi.

Shu sababli akademik mobillikni xorijiy tilni o‘rganishning qo‘shimcha vositasi emas, balki nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog‘laydigan ta’limiy jarayon sifatida ko‘rish mumkin.

Lingvistik va kommunikativ kompetensiyaning rivojlanishi

Xorijiy tilni o‘rganishda grammatik bilim muhim bo‘lsa-da, faqat grammatik qoidalarni bilish samarali muloqot uchun yetarli emas. Tilni vaziyatga mos ravishda qo‘llash, suhbatni davom ettirish, savol berish, fikrni tushunarli ifodalash va turli nutq uslublarini farqlash ham muhim hisoblanadi.[4]

Akademik mobillik aynan shu ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Talaba o‘z bilimlarini doimiy ravishda amalda sinab ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Xato qilish esa o‘quv jarayonining tabiiy qismiga aylanadi. Talaba o‘z xatolarini kuzatish, to‘g‘rilash va yangi kommunikativ vaziyatlarda ulardan foydalanmaslik orqali til ko‘nikmalarini takomillashtiradi.

Bundan tashqari, xalqaro muhitda bir nechta tildan foydalanish ham til o‘rganish jarayonini boyitadi. Turli mamlakatlardan kelgan talabalar o‘zaro muloqot qilish jarayonida umumiy aloqa tilidan foydalanish bilan birga bir-birining ona tiliga va boshqa xorijiy tillarga qiziqish bildiradilar. Bu esa ko‘p tillilikka bo‘lgan munosabatni shakllantiradi.[5]

Akademik almashinuv tajribasi: Janubiy Koreya misolida

Mazkur masalani o‘z tajribam asosida ham kuzatish imkoniga ega bo‘ldim.[6] 2026-yil mart oyidan iyun oyining oxirigacha Janubiy Koreyaning Jeonju shahridagi Chonbuk National University universitetida akademik almashinuv dasturida ishtirok etdim.[7]

Almashinuv davomida ta’lim jarayoni asosan filologiya va xorijiy tillar bilan bog‘liq fanlarni o‘z ichiga oldi. Jumladan, *French Listening Comprehension*, *Advanced French Conversation*, *French Translation Practice*, *Understanding French Linguistics*, *Current French*, *Seminar in Contemporary French Literature* va *Introduction to French Corpus Linguistics* kabi fanlar o‘rganildi.

---

[3]European Commission. *Erasmus+ Programme Guide: Learning Mobility of Individuals*.

[4]Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg, 2020.

[5]Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg, 2020.

[6]Muallifning 2026-yildagi Janubiy Koreyadagi akademik almashinuv tajribasi asosidagi amaliy kuzatuvlari.

[7]Chonbuk National University. *International Student and Exchange Programme Materials*.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Bu jarayon xorijiy til bo‘yicha avvalgi bilimlarni boshqa akademik muhitda qayta qo‘llash imkonini berdi. Ayniqsa, tinglab tushunish, suhbatlashish va tarjima bilan bog‘liq mashg‘ulotlarda tilni faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliy jihatdan qo‘llashga to‘g‘ri keldi.

Koreyada bo‘lish davomida fransuz tilidan tashqari koreys tilini o‘rganish jarayoni ham boshlandi. Shu bilan birga, xalqaro talabalar bilan muloqotda ingliz tilidan foydalanish imkoniyatlari mavjud bo‘ldi. Natijada bir vaqtning o‘zida bir nechta til bilan ishlash tajribasi shakllandi.[8] Bu tajriba tillar o‘rtasidagi farqlarni yaxshiroq anglash va yangi tilni o‘rganishda mavjud lingvistik bilimlardan foydalanish imkonini berdi.

Madaniyatlararo kompetensiyaning shakllanishi

Xorijiy tilni o‘rganish boshqa xalqning madaniyatini tushunish bilan chambarchas bog‘liq. Bir xil fikr turli madaniyatlarda turlicha ifodalanishi mumkin.[9] Shuning uchun til o‘rganuvchi nafaqat so‘z va grammatikani, balki muloqotning madaniy xususiyatlarini ham o‘zlashtirishi kerak.

Xalqaro akademik mobillik talabaning turli madaniyat vakillari bilan bevosita muloqot qilishiga sharoit yaratadi. Koreyadagi akademik almashinuv davrida turli mamlakatlardan kelgan talabalar bilan birga ta’lim olish va muloqot qilish turli madaniyatlarni bevosita kuzatish imkonini berdi. Bu jarayon boshqa madaniyatga nisbatan hurmat, bag‘rikenglik va moslashuvchanlikni rivojlantirishga xizmat qiladi.[10]

Akademik mobillik tajribasining pedagogik faoliyatga ta’siri

Xalqaro tajribaning ahamiyati faqat talabalik davri bilan cheklanmaydi. Olingan tajribani keyinchalik pedagogik faoliyatda ham qo‘llash mumkin. Hozirgi vaqtda 112-XTCHO‘IUMda fransuz tili o‘qituvchisi sifatida faoliyat yuritayotganim sababli xalqaro akademik tajribamni dars jarayonida qo‘llash imkoniyatiga egaman.

Xorijiy ta’lim muhitida kuzatilgan kommunikativ yondashuv, amaliy mashg‘ulotlar va tilni real vaziyatlarda qo‘llash tajribasi[11] maktab o‘quvchilariga xorijiy tilni faqat fan sifatida emas, balki muloqot vositasi sifatida tushuntirishga yordam beradi. Darslarda dialoglar, juftlikdagi mashqlar, rolli vaziyatlar, savol-javoblar va kundalik hayotga oid topshiriqlardan foydalanish o‘quvchilarning tilga bo‘lgan qiziqishini oshirishi mumkin.

---

[8]Muallifning 2026-yildagi Janubiy Koreyadagi akademik almashinuv tajribasi asosidagi amaliy kuzatuvlari.

[9]Deardorff, D. K. Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 2006, 10-jild, 3-son, 241–266-betlar.

[10]Deardorff, D. K. Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 2006, 10-jild, 3-son, 241–266-betlar.

[11]Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg, 2020.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Shuningdek, o'qituvchining xalqaro tajribasi o'quvchilarga xorijiy tilni o'rganishning amaliy ahamiyatini ko'rsatish imkonini beradi. Xorijiy tilni bilish kelajakda ta'lim olish, xalqaro dasturlarda qatnashish[12] va turli mamlakat vakillari bilan muloqot qilish uchun imkoniyat yaratishi mumkin.

Bir nechta til bilan ishlash, xalqaro talabalar bilan muloqot qilish va yangi ta'lim muhitiga moslashish til o'rganish jarayonini yanada amaliy va mazmunli qiladi.

Shuningdek, xalqaro tajribaning pedagogik faoliyatga tatbiq etilishi muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi o'zining xalqaro akademik tajribasidan foydalanib, o'quvchilarga xorijiy tilni real muloqot vositasi sifatida o'rgatishi mumkin. Shu jihatdan akademik mobillik nafaqat talabaning shaxsiy va akademik rivojlanishiga, balki kelgusidagi kasbiy faoliyatiga ham ta'sir ko'rsatadigan kompleks tajriba sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, xalqaro akademik mobillik xorijiy tilni o'rganish jarayonini nazariy bilimlardan amaliy kommunikatsiyaga olib chiqadigan muhim ta'limiy imkoniyatlardan biridir. Xorijiy universitetda tahsil olish davomida talaba tilni real vaziyatlarda qo'llash, turli mamlakat vakillari bilan muloqot qilish va boshqa madaniyatlarni yaqindan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Janubiy Koreyadagi akademik almashinuv tajribam[13] shuni ko'rsatdiki, xorijiy muhitda ta'lim olish til bilimlarini mustahkamlash bilan birga kommunikativ va madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg, 2020.
2. Deardorff, D. K. Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 2006.
3. OECD. *International Student Mobility*. OECD Education and Skills.
4. European Commission. *Erasmus+ Programme Guide: Learning Mobility of Individuals*.
5. European Commission. *Erasmus+ Higher Education Mobility Projects*.
6. Chonbuk National University. *International Student and Exchange Programme Materials*.
7. Muallifning 2026-yildagi Janubiy Koreyadagi akademik almashinuv tajribasi asosidagi amaliy kuzatuvlari.

[12]European Commission. *Erasmus+ Programme Guide: Learning Mobility of Individuals* ; European Commission. *Erasmus+ Higher Education Mobility Projects*.

[13]Chonbuk National University. *International Student and Exchange Programme Materials* ; Muallifning 2026-yildagi Janubiy Koreyadagi akademik almashinuv tajribasi asosidagi amaliy kuzatuvlari.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.